

9. Agricultură și dezvoltare rurală

9.1. Descrierea generală a zonelor rurale.

Spatiul rural din regiunea Nord-Est prezintă, în contextul socio-economic actual, o serie de elemente ce contribuie la definirea particularităților teritoriilor celor 506 comune și 2.414 de sate din județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

Comuna este unitatea administrativă de bază pe teritoriul căreia se implementează politica rurală. Autoritățile comunale sunt partenerii locali ai autorităților județene și regionale în realizarea politicii rurale. În zona rurală a regiunii la nivelul anului 2011 se găsesc 506 comune, care cuprind un număr de 2.414 sate în care conviețuiesc și își desfășoară activitatea un număr de 2.108.628 locuitori, reprezentând 57,05% din populația regiunii. La nivel județean, cele mai mari ponderi a locuitorilor din zona rurală se regăsesc la nivelul județului Neamț (62,4%), Vaslui și Botoșani (58%). De remarcat că în toate județele regiunii ponderea populației din zona rurală depășește 50%.

Componenta administrativă a zonelor rurale, 2011

Unități teritoriale	Nr. comune	Nr. sate
Regiunea NE	506	2.414
Bacău	85	491
Botoșani	71	333
Iași	93	418
Neamț	78	344
Suceava	98	379
Vaslui	81	449

Sursa - INS, aplicația statistică TEMPO

Printre cauzele ruralismului cele mai importante sunt cele de ordin istoric (retragerea comunităților umane în zone greu accesibile invadatorilor) și cele de ordin economic, legate de nivelul scăzut de trai al unor categorii sociale ce a determinat migrația dinspre zonele urbane spre cele rurale.

Abordând o clasificare după formațiunile de relief predominante, putem caracteriza tipurile de așezări rurale și activitățile specifice astfel:

- zona de ses - caracterizată prin sate de tip adunat, cu funcțiuni economice prezentând caracter agricol cerealier și pomi - viticol;
- zona agricolă de dealuri și coline - caracterizată prin sate rasfirate, de-o parte și de alta a drumurilor, cu grădini și livezi, podgorii printre grupurile de case. Ca funcțiune economică, se pune accent pe pomi-viticultură și creșterea animalelor. Se remarcă totodată prezenta unor activități economice mai complexe, cum ar fi cele legate de prelucrarea primară până la cea superioară a lemnului, industria prelucrătoare.
- zona montană - caracterizată prin sate de tip risipit în munți, cu gospodării izolate sau grupuri mici de case, dintre care multe nu sunt racordate la utilitățile publice: gaz metan, apă potabilă, canalizare, curent electric.

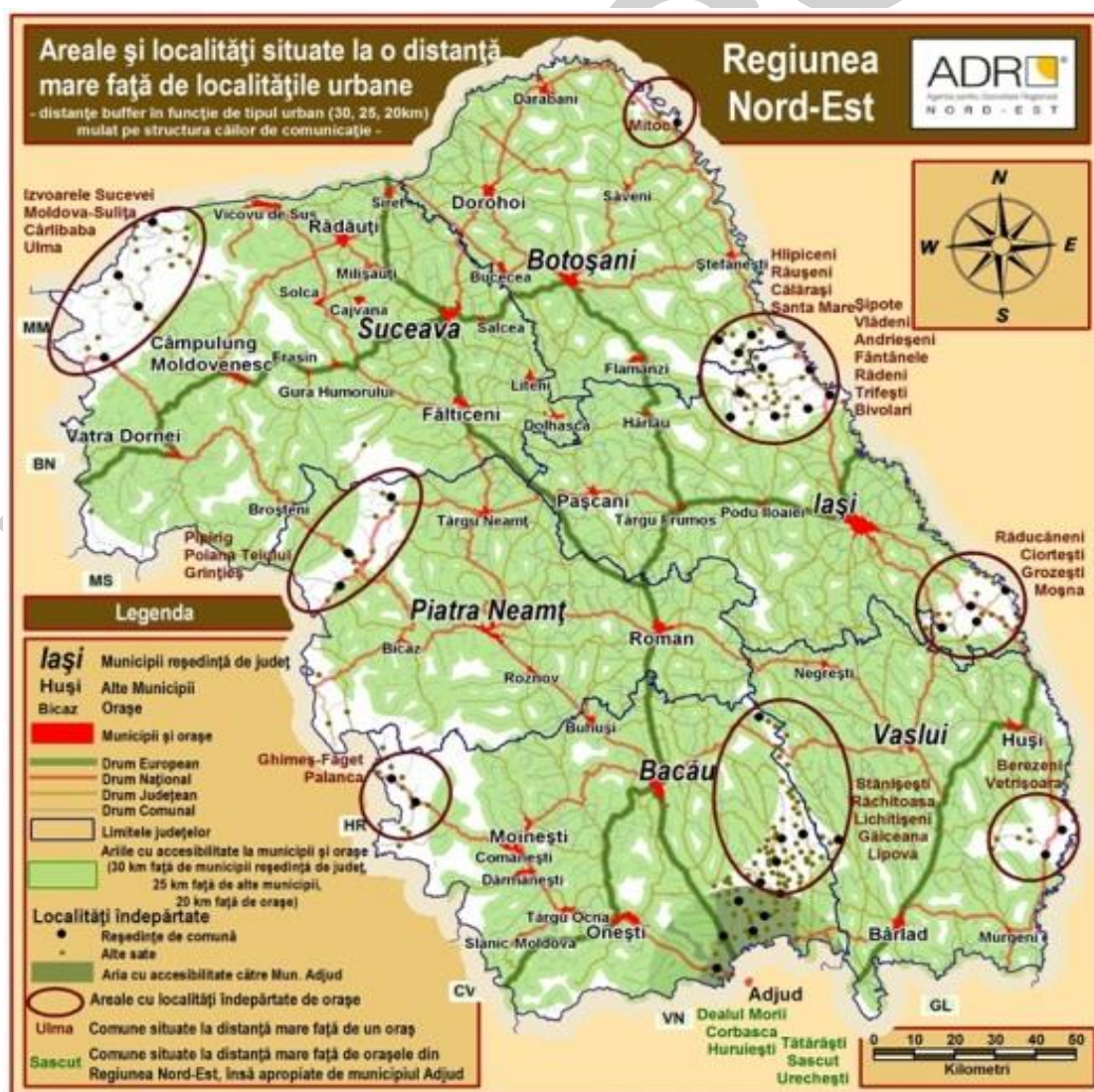
Activitățile economice de bază în mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere - cultura cartofului și a sfeclii de zahăr fiind practicate aproape în toate județele, viticultură-județele Vaslui, Bacău și Iași, pomicultură-județele Iași, Suceava și Neamț, zootehnia), exploatarea și/sau prelucrarea lemnului-județele Suceava, Neamț și Bacău și turismul rural în județele Suceava, Neamț și Bacău.

Dispersia teritorială a localităților urbane la nivelul Regiunii Nord-Est nu este echilibrată, existând mai multe zone geografice lipsite de orașe pe o rază de 25-30 km - acest aspect determină o accesibilitate scăzută pentru locuitorii din mediul rural la serviciile publice de învățământ și sănătate din mediul urban, precum și o slabă polarizare a zonelor economice urbane:

- Sud-estul județului Botoșani - Nord-estul județului Iași (comuna Hlipiceni, comuna Todireni, comuna Răseni, comuna Bivolari, comuna Andrieseni, comuna Vlădeni, comuna Trăfăști, comuna Roscani, comuna Proboata);

- Sud-estul judetului Iasi - Nordul judetului Vaslui (comuna Raducaneni, comuna Grozesti, comuna Ciortesti, comuna Codaesti, comuna Costuleni, comuna Mosna, comuna Prisacani, comuna Gorban);
- Estul judetului Bacau - Vestul judetului Vaslui (comuna Podu Turcului, comuna Glavanesti, comuna Dealu Morii, comuna Gaiceana, comuna Pancesti, comuna Vultureni, comuna Stanisesti, comuna Motoseni, comuna Rachitoasa, comuna Oncesti, comuna Corbasca, comuna Colonesti, comuna Izvorul Berheciului, comuna Plopana, comuna Lipova, comuna Filipeni, comuna Voinesti, comuna Puiesti, comuna Gherghesti);
- Zona central-estica a judetului Vaslui (comuna Bogdanita, comuna Viisoara, comuna Vutcani, comuna Vetrisoiaia, comuna Rosiesti).
- Nord-Vestul judetului Suceava (comuna Ulma, comuna Moldova-Sulita, comuna Izvoarele Sucevei, comuna Carlibaba)
- Nord-Vestul judetului Bacau (Palanca, Ghimes-Faget)

Cea mai mare zona lipsita de orase pe o raza de 25-30 km este cea din estul judetului Bacau - vestul judetului Vaslui, in acest perimetru fiind necesara modernizarea unor localitati rurale cu rol de servire in zona de influenta si eventual a declararii de noi orase. In acest perimetru, singura localitate care respecta cei mai multi indicatori calitativi si cantitativi minimali in vederea schimbarii statutului in oras este comuna Podu Turcului. Conform Institutului National de Statistica, in anul 2010 acesta avea 5.009 locuitori (indicator minim 5.000 locuitori), o medie de 25,6 paturi in spitale/1000 locuitori (indicator minim 7 paturi/1000 locuitori), o medie de 2,8 medici/1000 locuitori (indicator minim 1,8 medici/1000 locuitori), un liceu (indicator minim nivel liceal sau alta forma de invatamant secundar), acces la rețeaua de apa (9,6 km) si canalizare (15 km).

In restul zonelor lipsite de orase pe o raza de 25-30 km din Regiunea Nord-Est trecerea unei comune la statutul de oras este destul de dificila, toate localitatile rurale din aceste perimetre inregistrand lacune semnificative la nivelul indicatorilor cantitativi si calitativi minimali necesari trecerii la statutul de oras.

9.2 Populatia si forta de munca.

In mediul rural locuiesc 2.108.628 locuitori (57,05% din populatia regiunii), din care 1.043.968 femei. In orizontul de timp 2006 - 2011, in raport cu datele statistice furnizate de INS, populatia totala din mediul rural a fost relativ constanta. Structura pe varste a populatiei rurale este caracterizata printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de imbatranire demografica fiind evident. Astfel, in perioada 2006 - 2011 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu cate 12%. Cele mai mari scaderi au avut loc in judetele Bacau(11%, respectiv 14%), Botosani(20%, respectiv 9%), Neamt(11%, respectiv 15%), Vaslui (15%, respectiv 12%). Totodata a avut loc o scadere a numarului de tineri cuprinsi in grupa de varsta 15-19 ani cu 12%, si in acest caz cele mai „afectate” fiind judetele Bacau (cu 15%), Botosani(12%), Neamt(12%) si Vaslui (16%). La polul opus, pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 60-64 ani a avut loc o crestere cu 14%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Botosani (cu 16%), Iasi(29%) si Suceava(28%).

Numarul si structura populatiei pe sexe in mediul rural, nivel judetean, 2011 (persoane)

Unitate teritoriala	Total		Din care feminin
	Numar	%	
Regiunea Nord-Est	2.108.628	100,00	1.043.968
Bacau	391.455	18,56	193.249
Botosani	258.429	12,25	129.154
Iasi	440.333	20,88	216.134
Neamt	350.125	16,60	174.678
Suceava	406.197	19,26	202.330
Vaslui	262.089	12,42	128.423

Sursa - prelucrari aplicatia statistica TEMPO, INS

La nivel regional cele mai mari ponderi ale populatiei din zona rurala sunt in judetele Iasi (20,88%), Suceava (19,26%) si Bacau (18,56%), iar cele mai mici in judetele Botosani (12,25%) si Vaslui (12,42%).

La nivelul fiecarui judet component al regiunii, ponderea populatiei aflate in mediul rural este de peste 50%. Cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Neamt (62,4%), Vaslui (58,5%) si Botosani (58,1%).

Structura populatiei, dupa participarea la activitatile economice in mediul rural, pe grupe de varsta, 2011

Grupe de varsta	Total populatie,%	Persoane active			Persoane inactive
		Total	Ocupate	Someri BIM	
Total	100,0	51	50,1	0,9	49
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100,0
15 - 24 ani	100,0	45,1	42,6	2,5	54,9
25 - 34 ani	100,0	76,3	74,7	1,6	23,7
35 - 44 ani	100,0	81,6	80,4	1,2	18,4
45 - 54 ani	100,0	81,2	79,8	1,4	18,8
55 - 64 ani	100,0	77,4	77,2	0,2	22,6
65 ani si peste	100,0	32,5	32,5	-	67,5

Sursa: INS, Anuarul Statistic Romania 2012

La nivel regional, populatia ocupata din mediul rural reprezinta 61,1% din total populatie ocupata, din care majoritatea activeaza in agricultura si silvicultura. Cu toate ca, raportata la activitatile

economice desfasurate in zona rurala, forta de munca este suficienta din punct de vedere cantitativ, aceasta este in mare parte necalificata. Acest fapt se datoreaza atat sistemului de pregatire profesionala si educationala deficitar, cat si faptului ca o mare parte a populatiei rurale nu si-a finalizat/continuat studiile avand un nivel redus de educatie.

In ultimul deceniu s-a accentuat procesul de imbatranire al populatiei in spatiul rural - datorat pe de o parte migratiei tinerilor catre zonele urbane si alte State Membre ale Uniunii Europene (persoane plecate la studii sau aflate in cautarea unui loc de munca), iar pe de alta parte reducerii progresive a sporului natural.

Nivelul scazut al veniturilor din agricultura, cat si lipsa altor activitati economice alternative nu au stimulat tinerii sa ramana in mediul rural, batranii fiind nevoiti sa lucreze singuri terenurile. Din acest motiv, mai mult de 60% din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar dupa varsta de 65 de ani o treime dintre acestia raman inca in activitate. Aceasta face ca pe piata muncii sa fie prezent un efectiv numeros de persoane varstnice.

Structura populatiei ocupate in agricultura pe grupe de varsta si activitati ale economiei nationale 2011, (%)

Total populatie ocupata, mii	Total populatie, %	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54	55-64 ani	65 ani si peste
846	100	12,6	18,3	22	15,2	17,9	14

Sursa - Anuarul statistic al Romaniei 2012

Din tabelul prezentat se observa ca la nivel regional, 31,9% din totalul populatiei ocupate in agricultura si silvicultura (846 mii persoane) au varste mai mari de 55 de ani, iar numai 12,6% au varste cuprinse in grupa 15-24 ani.

9.3 Activitati economice in mediul rural

- **Agricultura**

Suprafata totala a regiunii este la nivelul anului 2011 de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafata totala a Romaniei), din care 2.122,7 mii hectare reprezinta suprafata agricola (14,54% din suprafata agricola a Romaniei), impartita pe categorii de utilizare. In proprietate privata se gasesc 2.007 mii hectare (94,5 % din suprafata agricola).

Sectorul privat in agricultura a luat nastere prin aplicarea legii fondului funciar. Modul in care aceasta lege a fost pusa in aplicare si mai ales intarzierea cu care s-a realizat, au generat o serie de efecte (factori perturbatori), respectiv:

- faramitarea exploatatilor agricole;
- necorelarea aplicarii Legii fondului funciar cu aparitia pietei funciare, aceasta aparand cu intarziere, in anul 1998 (Legea 54/1998 privind circulatia juridica a terenurilor);
- neasigurarea odata cu dreptul de proprietate asupra terenurilor a mijloacelor adecvate pentru efectuarea lucrarilor agricole.

Fondul funciar, dupa modul de folosinta la 31 decembrie 2011, ha

Modul de folosinta a fondului funciar	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Total	3.684.983	662.052	498.569	547.558	589.614	855.350	531.840
Agricola	2.122.735	320.009	392.769	380.085	280.971	347.862	401.039
Arabila	1.380.705	185.549	298.739	255.733	168.375	180.621	291.696
Pasuni	492.293	86.244	75.146	85.414	67.576	90.273	87.640
Finete	200.638	39.459	14.635	22.003	42.658	73.960	7.923
Vii si pepiniere viticole	30.663	6.084	1.690	10.947	541	-	11.401
Livezi si pepiniere	18.436	2.681	2.559	5.988	1.821	3.008	2.379

Modul de folosinta a fondului funciar	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
pomicole							
Terenuri neagricole total	1.562.248	342.043	105.800	167.473	308.643	507.488	130.801
Paduri si alta vegetatie forestiera	1.234.347	282.709	58.363	97.436	261.936	453.749	80.154
Ocupata cu ape, balti	73.354	15.002	13.797	13.892	10.180	12.232	8.251
Ocupata cu constructii	100.828	21.973	11.624	18.389	14.718	19.139	14.985
Cai de comunicatii si cai ferate	56.087	9.994	8.396	10.225	7.914	8.313	11.245
Terenuri degradate si neproductive	97.632	12.365	13.620	27.531	13.895	14.055	16.166

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Cele mai mari suprafate agricole se inregistreaza in judetele Vaslui, Botosani si Iasi, fiecare detinand in jurul a 18% din suprafata agricola totala a regiunii. Cele mai mari suprafete arabile sunt in judetele Botosani si Vaslui, unde la 100 ha suprafata agricola corespund 76, respectiv 72 ha suprafata arabila.

Judetele Vaslui si Iasi detin cele mai mari suprafete viticole, impreuna avand 73% din suprafata totala viticola a regiunii.

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de irigatii, ha, 2011

Unitate administrativ teritoriala	Amenajari pentru irigatii - total				
	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Suprafata agricola irigata efectiv	Teren arabil	Teren arabil irigat efectiv
Regiunea Nord-Est	137.184	135.294	2.146	125.241	1.938
Bacau	20.913	20.903	72	20.252	14
Botosani	20.325	20.222	88	19.789	-
Iasi	51.681	50.317	1.204	42.067	1.204
Neamt	10.548	10.412	-	10.402	-
Suceava	3.791	3.778	-	3.540	-
Vaslui	29.926	29.662	782	29.191	720

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Din tabelul prezentat se observa ca doar 6,4% din suprafata agricola are amenajate lucrari de irigatii. La nivel judetean cea mai mare pondere a suprafetelor agricole amenajate este in judetul Iasi, cu 13%. Totodata, se observa ca suprafetele efectiv irigate sunt mult mai mici in comparatie cu suprafetele amenajate pentru irigatii (0-2,3% din suprafete agricole amenajate pentru irigatii sunt efectiv irigate).

Cea mai mare suprafata cu paduri si alte vegetatii forestiere o detine judetul Suceava cu 453.749 ha reprezentand 37% din suprafata totala a regiunii acoperita cu forma de vegetatie mentionata. Urmeaza judetele Bacau si Neamt cu 23%, respectiv 21%.

La nivel regional, in anul 2011, cea mai mare parte a suprafetei cultivate era formata din cultura cerealelor pentru boabe (58%), furaje verzi din teren arabil (18%), furaje perene (15%) si plante uleioase (15%). Pentru cultura cerealelor pentru boabe cele mai intinse suprafete erau cultivate cu porumb boabe (69%), respectiv grau si secara (21%).¹

¹ Vezi in Anexa Tabelul „ Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2011”

Cele mai mari suprafete cultivate cu culturi cerealiere pentru boabe sunt in judetele Iasi (21%) si Botosani (22%) din suprafata totala a regiunii (pe acest segment agricol) si Vaslui (18%). Suprafetele cultivate cu grau si secara predomina in aceleasi judete cu 21%, 18% si, respectiv, 20% din totalul suprafetei cultivate pentru acest tip de cereale. O situatie similara se inregistreaza si in cazul suprafetelor cultivate cu porumb (Iasi - 22%, Botosani - 23% si Vaslui - 18%) din totalul suprafetei cultivate pentru aceasta cultura.²

Din tabelul „*Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2011*”, prezentat in Anexa se observa diferente notabile privind valoarea productiei medii la hectar pentru fiecare tip de cultura agricola. Diferentele sunt date de o serie de factori de tip tehnologic, biologici si ecologici. Astfel, se constata ca cea mai buna productivitate pentru cultura graului si secarei este in judetele Bacau si Neamt, pentru porumb in judetele Bacau si Neamt, pentru cartofi in Neamt si Suceava, pentru lucerna in Suceava si Bacau. Totodata, mentionam ca in judetele mentionate valoarea productiei medii la hectar este superioara valorilor medii inregistrate la nivel national, cu exceptia judetului Neamt, pentru cultura de cartofi.

Evolutia valorii productiei agricole pe sectoare, 2007-2011, mii lei

Ramuri agricole	Unitate teritoriala	Ani				
		2007	2008	2009	2010	2011
Total	Romania	47.699.916	66.993.906	59.928.386	64.452.571	76.508.656
	Regiunea Nord-Est	8.248.287	11.678.213	10.573.936	10.804.888	12.639.425
	Bacau	1.176.077	1.714.186	1.551.667	1.546.916	1.796.012
	Botosani	1.495.092	2.052.007	1.734.103	2.009.328	2.241.360
	Iasi	1.268.150	2.360.620	2.021.257	2.024.170	2.362.921
	Neamt	1.097.059	1.559.106	1.494.310	1.381.824	1.717.486
	Suceava	2.270.955	2.445.233	2.544.121	2.454.623	2.888.753
	Vaslui	94.0954	1.547.061	1.228.478	1.388.027	1.632.893
Vegetala	Romania	28.723.475	45.742.175	35.735.477	43.488.480	54.179.772
	Regiunea Nord-Est	4.757.124	7.721.841	6.050.339	6.934.858	8.585.793
	Bacau	573.924	1.059.539	843.471	952.486	1.104.103
	Botosani	912.405	1.379.468	945.445	1.319.785	1.587.305
	Iasi	693.856	1.681.244	1.237.427	1.442.688	1.744.452
	Neamt	560.157	968.967	824.213	847.305	1.132.973
	Suceava	1.526.674	1.574.415	1.508.094	1.523.108	1.931.018
	Vaslui	490.108	1.058.208	691.689	849.486	1.085.942
Animala	Romania	18.291.624	20.535.700	23.441.606	20.406.840	21.784.104
	Regiunea Nord-Est	3.438.572	3.900.856	4.470.524	3.821.656	4.006.369
	Bacau	597.889	651.482	702.864	592.560	689.553
	Botosani	579.138	669.450	785.469	685.009	651.187
	Iasi	548.615	655.550	760.805	553.777	589.372
	Neamt	530.841	581.869	662.169	527.711	579.730
	Suceava	742.301	868.324	1.033.680	929.978	955.883
	Vaslui	439.788	474.181	525.537	532.621	540.644
Servicii agricole	Romania	684.817	716.031	751.303	557.251	544.780
	Regiunea Nord-Est	52.591	55.516	53.073	48.374	47.263
	Bacau	4.264	3.165	5.332	1.870	2.356
	Botosani	3.549	3.089	3.189	4.534	2.868

² Vezi in Anexa Tabelul “Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel judetean, 2011”

Ramuri agricole	Unitate teritoriala	Ani				
		2007	2008	2009	2010	2011
	Iasi	25.679	23.826	23.025	27.705	29.097
	Neamt	6.061	8.270	7.928	6.808	4.783
	Suceava	1.980	2.494	2.347	1.537	1.852
	Vaslui	11.058	14.672	11.252	5.920	6.307

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

In tabelul anterior este prezentata evolutia productiei agricole per total si pe sectoare de activitate, in orizontul de timp 2007-2011, in preturi curente. Pentru a elimina efectul inflatiei cat si al factorilor climatici (in anii 2007 si 2009 datorita conditiilor meteorologice nefavorabile valoarea productiei agricole a scazut) sunt prezentate in continuare comparatii pe de o parte intre nivelul regional si cel national, iar pe de alta parte intre nivelul judetean si cel regional.

Astfel, in anul 2011 valoarea productiei agricole totale regionale reprezenta 17% din cea nationala, valoarea productiei vegetale 16%, iar valoarea productiei animale 18%. Ponderile mentionate sunt relativ constante in intervalul de timp analizat.

La nivel judetean, in anul 2011, cele mai mari aporturi la valoarea agricola totala sunt aduse de judetele Suceava cu 23%, Iasi cu 19% si Botosani cu cate 18%. In mod surprinzator, desi economia judetelui Vaslui are un caracter predominant agricol, aportul acestui judet este de numai 13% - ceea ce indica practicarea pe suprafete intinse a unei agriculturi de subzistenta. Totodata, acelasi aport (redus) este adus si de judetul Neamt.

Pentru productia agricola vegetala, cele mai mari contributii in anul 2011 sunt aduse de judetele Suceava, Iasi si Botosani cu ponderi cuprinse intre 18 si 22%, in timp ce cea mai redusa este a judetelui Vaslui cu 12,65%.

Pentru productia agricola animala cele mai mari aporturi sunt ale judetelor Suceava si Bacau cu 24%, respectiv 17%. Surprinde aportul foarte redus adus de judetul Vaslui, de numai 13%, in conditiile in care acesta detine un potential zootehnic important.

La sfarsitul anului 2011, regiunea dispunea de:

- 511 mii bovine, in scadere cu 27% fata de 2007;
- 580 mii porcine, in scadere cu 28% fata de 2007;
- 1.258 mii ovine, in scadere cu 12% fata de 2007;
- 13.906 mii pasari, in crestere cu 2% fata de 2007;
- 198 mii caprine, in crestere cu 63% fata de 2007;
- 157 mii capre, in crestere cu 63% fata de 2007;
- 171 mii familii de albine, in crestere cu 23% fata de 2007.³

In regiune este un numar insuficient de ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute in gospodariile personale si utilizate pentru asigurarea consumurilor individuale.

Cele mai mari efective de bovine sunt in judetele Suceava (30% din total regional) si Botosani (20% din total regional), porcine in judetele Iasi (20% din total regional), Bacau (19% din total regional) si Neamt (18% din total regional), ovine in judetele Botosani (23% din total regional), Suceava si Iasi (18% din total regional), pasari in judetele Bacau (25% din total regional), Vaslui (24% din total regional) si Iasi (20% din total regional), caprine in judetele Bacau (29% din total regional) si Vaslui (20% din total regional), capre in judetul Bacau (29% din total regional) si Vaslui (21%), familii de albine in judetele Vaslui si Iasi (cu cate 22% din totalul regional) si Bacau (19% din total regional).

Incepand cu anii '90 efectivul de animale a scazut mult, aceasta tendinta manifestandu-se inasa global la nivelul intregii tari.

In ceea ce priveste efectivele de bovine tendinta descrescatoare s-a datorat in primul rand taiierilor masive generate de disparitia fostelor cooperative agricole (pe fondul lipsei unitatilor de cazare),

³ Vezi in Anexa Tabelul "Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2011"

dar si a starii de sanatate precare a acestora. Reducerea efectivului de porcine s-a datorat in special disparitiei sau restrangerii activitatii marilor complexe de ingrasare a porcilor, care nesustinite financiar s-au decapitalizat, ducand la faliment.

Un alt aspect care trebuie luat in considerare este cel legat de productiile medii obtinute in zootehnie, care sunt departe de progresul genetic si tehnologic inregistrat in alte state membre. Comparativ cu tarile membre ale Uniunii Europene, randamentele medii sunt inferioare aproape la toate speciile si categoriile de animale.

O alta problema este capacitatea insuficienta a regiunii de a procesa materiile prime din agricultura, de a le promova si vinde utilizand tehnicile specifice de marketing, in scopul castigarii unor segmente stabile de piata si a largirii pietei de desfacere in ansamblu.

Din discutiile purtate cu reprezentantii administratiei publice locale - cu ocazia inventarierii nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare existente la nivel local - a rezultat exista numeroase zone in regiune care dispun de potential agricol, insa care este insuficient valorificat intrucat fie nu exista un sistem de colectare eficient al produselor, fie capacitatea de procesare existenta a productiei vegetale, pomicole, viticole sau zootehnice este insuficienta.

- **Silvicultura**

Silvicultura reprezinta pentru regiune atat o activitate cu traditie cat si o sursa majora de venituri, produsele obtinute din prelucrarea masei lemnoase luand, in cea mai mare parte, drumul exportului.

Confruntata cu un export necontrolat de busteni si cherestea anii '90, silvicultura a inregistrat in ultimii ani o aliniere la cadrul legal si de trecere de la exploatarea primara a lemnului la exploatarea secundara si chiar la cea superioara. Astfel, in regiune isi desfasoara activitatea sute de firme al caror obiect de activitate il reprezinta exploatarea si prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe productia de mobila, jucarii, parchet stratificat si imbinari din lemn. Acestea au dobandit in ultimii ani o imagine pozitiva pe plan extern. Exportul de lemn si produse din lemn este dirijat in special catre alte state membre (pentru care pretul scazut datorat mainii de lucru ieftine reprezinta un punct de atractivitate) - Germania, Austria, Italia, Olanda, Suedia.

Regiunea reprezinta cel mai mare furnizor de masa lemnoasa (5.167,1 mii mc recoltati in 2011), reprezentand peste un sfert din masa lemnoasa totala recoltata a Romaniei, in crestere cu 28% fata de 2006. Cel mai mare aport il are judetul Suceava care asigura jumatate din volumul de lemn recoltat din regiune, urmat de judetul Neamt cu 23%.

Judetele care cunosc dezvoltarea cea mai puternica a sectorului silvic sunt Suceava, Neamt si Bacau. Acestea detin atat cel mai mare volum de masa lemnoasa pus in circulatie la nivelul regiunii cat si cuantumul cel mai ridicat al populatiei ocupate in acest sector de activitate in raport cu totalul populatiei ocupate.

In anul 2011, volumul de lemn exploatat a fost de 3.957 mii metri cubi, in scadere cu 12% fata de 2007. Aproape jumatate din volumul mentionat este exploatat in judetul Suceava, pe urmatoarea pozitie fiind judetul Neamt cu 19%.

Evolutia volumului de lemn exploatat, metri cubi

Unitate teritoriala	2007	2008	2009	2010	2011
Regiunea NORD-EST	4.474.262	3.134.176	4.143.397	4.404.101	3.956.959
Bacau	731.820	494.275	822.500	674.900	654.604
Botosani	122.162	124.400	98.451	120.274	123.293
Iasi	182.507	184.718	264.967	309.204	308.169
Neamt	1.053.195	312.117	1.093.172	1.020.249	752.748
Suceava	2.225.357	1.842.870	1.686.343	2.116.515	1.969.720
Vaslui	159.221	175.796	177.964	162.959	148.425

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Regiunea Nord-Est are un potential important in cresterea si valorificarea atat a fructelor de padure cat si a ciupercilor comestibile din flora spontana. Astfel, in anul 2009, o cincime din cantitatea totala a fructelor de padure provine din Regiunea Nord-Est - reprezentand in valoare absoluta 987,4 tone. La nivel judetean se remarca judetele Suceava (340,4 tone), Neamt (203,8 tone) si Vaslui (166,3 tone). In privinta cantitatii de ciuperci comestibile colectate, 35% din totalul national provine din regiune, reprezentand 233,7 tone (anul 2009) - din care 210 tone sunt asigurate de judetul Suceava si 21 de tone de judetul Neamt.

Un element important al analizei dedicata acestei sectiuni il constituie si cifra de afaceri rezultata din valorificarea produselor piscicole si a produselor apicole (aferinta unitatilor silvice). Pentru produsele piscicole, in anul 2009 cifra de afaceri la nivel regional a fost de 1.238 mii lei (14% din total national) provenind din judetele Neamt (544 mii lei), Suceava (262 mii lei) si Bacau (396 mii lei). Pentru produsele apicole, Regiunea Nord-Est asigura 70% din valoarea cifrei de afaceri nationale - 29 mii lei - valoare atribuita in totalitate judetului Neamt.

- **Turismul rural**

Pornind de la cele doua deziderate care definesc turismul rural, productia si valorificarea productiei proprii prin intermediul gospodariei agroturistice, respectiv promovarea valorilor traditionale, putem afirma ca la ora actuala acest gen de turism se gaseste in faza de expansiune. Zonele deluroase si montane ale regiunii sunt zonele care prezinta potentialul cel mai ridicat pentru practicarea turismului rural, datorita peisajelor de o frumusetate rara si, in plus, datorita calitatii aerului si apei.

Tinand cont de faptul ca, datorita conditiilor climatice si prin natura factorilor de relief, zonele deluroase si montane se confrunta deseori cu probleme in exploatarea agricola vegetala, dezvoltarea turismului rural in aceste zone ar reprezenta, alaturi de zootehnie, un pas important pe calea dezvoltarii economice a acestora.

Problema majora cu care se confrunta acest sector de activitate nu o reprezinta facilitatile pentru investitori, ci stadiul precar al infrastructurii fizice, fara de care potentialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localitati din zonele deluroase si montane se confrunta cu probleme ale infrastructurii rutiere si ale infrastructurii de utilitati - absenta alimentarii cu gaz metan, lipsa apei curente, canalizarii etc.

Exista totusi si o serie de factori favorizanti care dau o unda de optimism in dezvoltarea acestui sector de activitate, cum ar fi :

- densitatea sporita a populatiei si a numarului de case fata de alte zone deluroase si montane;
- frumusetatea zonelor deluroase si montane, calitatea aerului deosebit de curat;
- existenta unei faunei si flore bogate, cu multe specii pe cale de disparitie; existenta celor doua parcuri naturale;
- monumentele istorice cu valoare nationala si internationala;
- calitatea deosebita a produselor ecologice obtinute in aceste zone.

La nivel regional, la sfarsitul anului 2011, figurau 223 de pensiuni agroturistice si 157 pensiuni turistice, plasand sub acest aspect regiunea pe locul secund, dupa Regiunea Centru.

9.4 Aspecte cheie

- In mediul rural locuieste 57% din populatia regiunii, judetele cu ponderi peste medie fiind Neamt (62,4%), Botosani si Vaslui cu cate 58%
- Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 25-30 km -accesibilitate scazuta pentru locuitorilor din mediul rural la serviciile publice de invatamant si sanatate din mediul urban, precum si o slaba polarizare a zonelor economice urbane. Zone identificate: sud-estul judetului Botosani - nord-estul judetului Iasi - sud-estul judetului Iasi - estul judetului Bacau - zona central-estica a judetului Vaslui - nord-vestul judetului Suceava - nord-vestul judetului Bacau
- Procesul continuu de imbatrinire a populatiei din zona rurala - In perioada 2006 - 2011 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu cate 12%. Cele mai mari scaderi au avut loc in judetele Bacau, Botosani, Neamt, Vaslui,

scaderi a numarului de tineri din grupa de varsta 15-19 ani cu 12%, cele mai afectate fiind judetele Bacau, Botosani, Neamt si Vaslui. Pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 60-64 ani a avut loc o crestere cu 14%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Botosani, Iasi si Suceava.

- Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura care contribuie in mica masura la realizarea PIB regional
- Efectivul numeros al persoanelor varstnice ce activeaza in agricultura - apr. 32% din populatia ocupata in agricultura are varste de peste 55 ani; o treime din cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate
- Ponderea ridicata a suprafetei agricole a regiunii din total suprafata nivel national - 14,54% din suprafata totala agricola a Romaniei
- Nivelul redus al suprafatelor agricole cu lucrari de irigatii - 6,4% din total suprafata agricola in 2011
- Nivele ridicate ale productiei per hectar pentru unele culturi agricole (grau, porumb, secara, lucerna) - valori superioare fata de nivelul mediu national in 2011
- Aport ridicat si constant al regiunii la valoarea totala a productiei nationale - 17% pentru valoarea agricola totala, 16% pentru valoarea productiei vegetale si 18% pentru valoarea productiei animale - 2011
- Capacitatea de productie existenta este insuficienta pentru a procesa materiile prime agricole - legume, fructe, lapte, carne
- Regiunea este cel mai mare furnizor de masa lemnoasa din Romania - un sfert din masa lemnoasa a Romaniei
- Potential ridicat in cresterea si valorificarea fructelor de padure si a ciupercilor comestibile, a produselor piscicole si apicole
- Potential turistic ridicat al zonelor rurale si numarul ridicat de structuri de cazare existente

Anexa

Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2011, ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est		
	Total	Sector privat	din care: exploatații agricole individuale
Total	1.166.806	1.158.699	920.777
Cereale pentru boabe	674.831	670.443	536.338
Grau și secară	140.511	138.820	67.494
Secară	3.235	3.086	2.619
Grau - total	137.276	135.734	64.875
Grau comun	136.793	135.251	64.873
Grau dur	483	483	2
Orz și orzoaică	28.229	28.019	23.396
Orz	5.347	5.243	2.812
Ovăz	39.504	39.236	37.906
Porumb boabe	463.941	461.887	406.018
Sorg	614	613	58
Leguminoase pentru boabe	6.720	6.615	5.940
Mazăre boabe	1.061	984	549
Fasole boabe	5.468	5.441	5.383
Plante textile	10	10	0
Canepă pentru fibră	10	10	0
Plante uleioase	171.412	170.382	86.589
Floarea soarelui	104.215	103.978	68.941
Răpita	36.146	35.581	5.949
Soia boabe	29.373	29.211	11.685
În pentru ulei	30	30	-
Sfeclă de zahăr	5.909	5.909	1.609
Sorg pentru maturi	264	264	253
Tutun	-	-	-
Plante medicinale și aromatice	520	516	15
Cartofi - total	57.449	57.338	55.940
Cartofi timpurii, semitimpurii și de vară	3.188	3.167	3.158
Cartofi de toamnă	54.261	54.171	52.782
Legume - total	46.605	46.469	45.563
Tomate	8.039	8.008	7.927
Vinete	1.140	1.139	1.133
Ceapă uscată	7.066	7.043	6.996
Usturoi uscat	3.013	3.011	3.006

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est		
	Total	Sector privat	din care: exploatații agricole individuale
Varza alba	8.812	8.790	8.701
Ardei	3.787	3.778	3.760
Radacinoase comestibile	3.117	3.100	3.049
Legume cultivate în câmp	26.905	26.769	26.287
Legume în solarii și sere	457	457	442
Legume proaspete din grădinile familiale	17.171	17.171	17.171
Pepeni verzi și galbeni	2.933	2.923	2.781
Furaje verzi din teren arabil	215.463	213.282	200.768
Furaje perene	171.395	169.699	161.457
Lucerna	91.402	90.675	84.509
Trifoi	46.195	46.097	45.391
Furaje verzi anuale	44.068	43.583	39.311
Porumb verde furajer	9.043	8.774	6.094
Radacinoase furajere	6.881	6.857	6.850
Capsunii pe rod	151	151	143
Flori și plante ornamentale	38	38	34
Livezi pe rod	12.949	12.771	11.293
Suprafața serelor	18	18	3
Teren arabil în repaus	59.248	58.817	57.069

Sursa: aplicația statistică TEMPO- INS

Suprafața cultivată cu principalele culturi, nivel județean, 2011

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacău	Botoșani	Iasi	Neamț	Suceava	Vaslui
Total	1.166.806	143.142	279.502	228.237	149.584	177.901	188.440
Cereale pentru boabe	674.831	91.541	150.661	141.569	91.437	78.837	120.786
Grau și secară	140.511	15.166	25.764	29.183	21.428	20.743	28.227
Secară	3.235	1	697	21	626	1.754	136
Grau - total	137.276	15.165	25.067	29.162	20.802	18.989	28.091
Grau comun	136.793	15.165	24.728	29.018	20.802	18.989	28.091
Grau dur	483	-	339	144	-	-	-
Orz și orzoaică	28.229	3.412	6.374	3.445	5.070	5.885	4.043
Orz	5.347	498	896	1.617	1.046	388	902
Ovăz	39.504	1.598	10.510	4.980	6.555	13.174	2.687
Porumb boabe	463.941	71.310	107.852	103.415	57.789	37.871	85.704
Sorg	614	54	-	350	22	72	116
Leguminoase pentru boabe	6.720	76	3.049	1.784	596	800	415

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Mazare boabe	1.061	54	256	262	285	119	85
Fasole boabe	5.468	21	2.622	1.522	311	671	321
Plante textile	10	-	-	10	-	-	-
Canepa pentru fibra	10	-	-	10	-	-	-
Plante uleioase	171.412	11.172	55.027	40.505	19.996	3.962	40.750
Floarea soarelui	104.215	6.427	26.413	27.812	10.700	1.275	31.588
Rapita	36.146	4.605	5.918	9.146	6.758	672	9.047
Soia boabe	29.373	125	22.563	3.288	1.350	2.015	32
In pentru ulei	30	-	-	15	-	-	15
Sfecla de zahar	5.909	236	1.452	1.702	1.760	638	121
Sorg pentru maturi	264	-	35	-	183	-	46
Tutun	-	-	-	-	-	-	-
Plante medicinale si aromatice	520	-	-	358	4	4	154
Cartofi - total	57.449	4.203	8.320	9.430	8.237	24.945	2.314
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	3.188	101	1.093	664	53	867	410
Cartofi de toamna	54.261	4.102	7.227	8.766	8.184	24.078	1.904
Legume - total	46.605	5.930	9.597	11.511	4.910	7.821	6.836
Tomate	8.039	1.190	1.311	2.269	884	984	1.401
Vinete	1.140	142	208	306	166	112	206
Ceapa uscata	7.066	1.050	1.299	1.433	980	1.361	943
Usturoi uscat	3.013	335	719	622	287	666	384
Varza alba	8.812	1.179	1.402	1.624	1.070	2.255	1.282
Ardei	3.787	596	708	857	380	746	500
Radacinoase comestibile	3.117	461	542	790	367	682	275
Legume cultivate in camp	26.905	3.246	5.317	7.305	2.537	4.497	4.003
Legume in solarii si sere	457	4	8	425	2	11	7
Legume proaspete din gradinile familiale	17.171	2.510	2.832	3.432	2.336	3.266	2.795
Pepeni verzi si galbeni	2.933	67	706	1.275	79	4	802
Furaje verzi din teren arabil	215.463	32.416	54.496	24.515	23.478	61.066	19.492
Furaje perene	171.395	24.778	40.497	21.023	21.709	51.946	11.442
Lucerna	91.402	19.777	14.193	17.018	10.878	18.292	11.244
Trifoi	46.195	3.923	12.878	2.682	7.907	18.805	-
Furaje verzi anuale	44.068	7.638	13.999	3.492	1.769	9.120	8.050
Porumb verde furajer	9.043	596	2.941	605	718	3.961	222
Radacinoase furajere	6.881	212	1.130	838	1.329	3.056	316
Capsuneri pe rod	151	4	10	83	5	10	39
Flori si plante ornamentale	38	1	-	34	1	2	-
Livezi pe rod	12.949	970	2.551	4.328	1.554	2.893	653
Suprafata serelor	18	1	2	-	-	6	9

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Teren arabil in repaus	59.248	9.997	15.427	8.839	1.671	3.760	19.554

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2011, kilograme/ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Cereale pentru boabe	3.824	4.658	3.665	3.602	4.561	3.228	3.481
Grau si secara	3.348	3.675	3.146	3.097	3.973	3.035	3.369
Secara	2.575	3.000	2.191	1.810	2.936	2.620	2.419
Grau - total	3.366	3.675	3.173	3.098	4.004	3.074	3.374
Grau comun	3.368	3.675	3.176	3.101	4.004	3.074	3.374
Grau dur	2.843		2.938	2.618			
Orz si orzoaica	2.346	2.624	1.892	2.999	2.962	1.879	2.175
Orz	3.260	3.016	3.193	3.386	3.850	2.371	2.931
Ovaz	1.770	1.763	1.723	1.708	1.909	1.786	1.651
Porumb boabe	4.239	5.031	4.084	3.864	5.230	4.055	3.639
Sorg	1.691	2.241		1.163	2.955	2.278	2.422
Mazare boabe	1.436	1.667	727	1.309	2.039	1.916	1.129
Fasole boabe	1.284	1.333	1.162	1.121	1.672	1.951	1.274
Canepa pentru fibra	900			900			
Floarea soarelui	1.787	1.964	1.643	1.743	1.951	1.759	1.855
Rapita	1.950	2.000	1.601	1.760	2.427	1.573	2.015
Soia boabe	1.635	1.440	1.586	1.760	2.052	1.722	1.031
In pentru ulei	1.533			600			2.467
Sfecla de zahar	31.026	37.272	21.947	29.747	39.375	29.622	31.793
Cartofi - total	17.378	14.532	16.345	15.999	16.464	19.430	13.010
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	13.786	13.257	13.115	13.783	8.396	16.287	11.117
Cartofi de toamna	17.589	14.563	16.834	16.167	16.516	19.544	13.418
Tomate	15.416	14.010	15.828	19.840	14.311	14.795	10.192
Ceapa uscata	11.713	12.787	8.889	11.786	11.562	12.157	13.814
Usturoi uscat	5.685	5.328	6.032	5.350	4.638	7.131	4.167
Varza alba	22.048	21.960	18.283	20.440	22.607	24.114	24.179
Ardei	11.459	16.040	9.653	9.608	10.658	10.618	13.592
Pepeni verzi si galbeni	17.673	22.627	17.778	18.324	14.380	19.000	16.450
Furaje perene	17.727	18.666	16.812	16.143	16.813	19.723	14.519
Lucerna (in echivalent masa verde)	18.690	19.101	18.964	16.798	17.804	22.848	14.579
Trifoi (in echivalent masa verde)	16.880	17.803	15.062	12.433	16.033	18.923	
Furaje verzi anuale	15.427	13.080	16.335	11.949	20.872	21.095	9.968
Porumb verde furajer	26.236	26.834	26.520	15.213	31.631	27.016	19.545

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2011

Categorii animale	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Bovine	510.817	59.298	102.076	69.964	69.751	155.261	54.467
Vaci, bivolute si juninci	300.253	37.074	54.215	35.340	42.453	100.981	30.190
Juninci	24.183	4.200	4.769	2.074	3.449	5.829	3.862
Vaci si bivolute	276.070	32.874	49.446	33.266	39.004	95.152	26.328
Porcine	580.468	112.736	63.635	117.375	104.910	85.016	96.796
Scroafe de prasila	36.048	8.505	3.101	6.644	6.420	4.702	6.676
Scrofite pentru reproductie	4.669	1.464	482	560	1.182	525	456
Ovine	1.258.352	152.523	289.416	228.275	164.663	230.371	193.104
Oi si mioare	1.131.692	131.845	250.682	212.771	148.809	203.107	184.478
Caprine	198.332	57.380	24.180	34.720	27.863	14.759	39.430
Capre	156.951	45.520	17.174	29.715	20.635	11.559	32.348
Cabaline	156.286	21.801	27.872	32.764	18.510	26.670	28.669
Cabaline de munca	151.049	20.365	27.783	32.729	17.392	24.148	28.632
Pasari	13.906.237	3.456.114	1.449.563	2.810.537	1.475.849	1.430.000	3.284.174
Pasari ouatoare adulte	7.453.184	1.011.153	989.070	1.078.866	1.109.582	1.084.880	2.179.633
Familii de albine	170.837	32.164	22.555	37.009	20.913	20.196	38.000
Iepuri	80.489	10.059	11.581	12.389	11.145	12.512	22.803

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Suprafata padurilor, mii ha

Unitate teritoriala	Ani	Suprafata padurilor	Rasinoase	Foioase
Regiunea NORD-EST	2007	1158,4	561,8	596,6
	2008	1150,7	569,4	581,3
	2009	1159,1	561,6	597,5
	2010	1160,4	561,9	598,5
	2011	1162,1	560,6	601,5
Bacau	2007	262,9	89,9	173,1
	2008	263,6	99	164,6
	2009	263,3	90,4	172,9
	2010	264,4	90,3	174,1
	2011	264,7	90	174,7
Botosani	2007	54,7	1	53,7
	2008	54,9	1	53,9
	2009	54,9	0,9	54
	2010	55	1	54
	2011	55,1	0,9	54,2
Iasi	2007	94,9	3	91,9
	2008	95,6	2,6	93
	2009	95,2	3,2	92
	2010	95,2	3,2	92
	2011	95,2	3,1	92,1
Neamt	2007	253,5	141,6	111,9
	2008	253,1	141,1	112

Unitate teritoriala	Ani	Suprafata padurilor	Rasinoase	Foioase
	2009	253,9	141,5	112,4
	2010	253,8	141	112,8
	2011	253,9	139,8	114,1
Suceava	2007	421,3	325,7	95,6
	2008	420,8	325,2	95,6
	2009	420,5	325	95,5
	2010	420,6	325,8	94,8
	2011	421,7	326,3	95,4
Vaslui	2007	71,1	0,6	70,4
	2008	62,7	0,5	62,2
	2009	71,3	0,6	70,7
	2010	71,4	0,6	70,8
	2011	71,5	0,5	71

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS